

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Huvudområde

Pedagogik

”Vi sitter på botten men är på väg upp”

En studie om hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet

Helena Andersson och Jessica Pålsson

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Campus Härnösand Universitetsbacken 1, SE-871 88. Campus Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall.

Campus Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund.

Phone: +46 (0)771 97 50 00, Fax: +46 (0)771 97 50 01.

MITTUNIVERSITETET

Avdelningen för Utbildningsvetenskap

Examinator: Jimmy Jaldemark, jimmy.jaldemark@miun.se

Handledare: Lena Randevåg, lena.randevag@miun.se

Författare: Helena Andersson, hean1107@student.miun.se
och Jessica Pålsson, jepa1107@student.miun.se

Utbildningsprogram: Beteendevetenskaplig program, 180 hp

Huvudområde: Pedagogik

Termin, år: VT, 2014

Abstrakt

Att stå utan arbete eller annan sysselsättning är något som direkt eller indirekt riskerar att medföra ett socialt utanförskap. Unga vuxna som varken studerar eller arbetar beskrivs i relation till detta som en grupp som har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Ofta är dessa individer dessutom i behov av stöd från flera olika myndigheter och verksamheter för att en arbetsmarknadsetablering ska vara möjlig att nå, varpå de själva tvingas cirkulera kring de olika verksamheterna. Som ett svar på detta behov har samordnade verksamheter bestående av flera olika myndigheter och verksamheter etablerats. Syftet med det självständiga arbetet var att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. I förhållande till studiens syfte har halvstrukturerade intervjuer genomförts med deltagare i en samordnad verksamhet. Studien visade att deltagarna har påverkats av den samordnade verksamhetens arbetsätt och aktiviteter genom dess anpassning till individernas personliga förutsättningar, intressen och önskemål. Vidare har det goda bemötandet inom den samordnade verksamheten påverkat deltagarna mycket positivt. Studiens resultat tyder även på att verksamhetens organisering har underlättat de unga vuxnas situation, då den främjar ett samarbete mellan olika myndigheter och verksamheter. Därutöver gav studien exempel på möjliga utvecklingsområden. Bland annat skulle en involvering av fler aktörer i den samordnade verksamheten kunna underlätta de unga vuxnas situation ytterligare.

Nyckelord: *samordnade verksamheter, social exkludering, sysselsättning, unga vuxna, upplevelse, påverkan.*

Förord

Vi vill inleda med att rikta ett stort tack till deltagarna i den samordnade verksamheten för att Ni tog er tid att ställa upp på att bli intervjuade. Vi vill även tacka verksamhetens medarbete, som dels hjälpt oss med inspiration till och utformandet av undersökningen, dels hjälpt oss att finna lämpliga intervju personer. Tack!

Vidare vill vi tacka vår handledare Lena samt våra kurskamrater i handledningsgruppen. Ett stort tack till Er för att ni genom era synpunkter har hjälpt oss framåt med vårt arbete.

Helena Andersson och Jessica Pålsson

Innehållsförteckning

INTRODUKTION	1
INLEDNING.....	1
<i>Definitioner</i>	<i>2</i>
<i>Disposition</i>	<i>3</i>
SYFTE.....	4
BAKGRUND	5
<i>Problematiken kring unga vuxna som varken studerar eller arbetar</i>	<i>5</i>
<i>Samordnade verksamheters effekter – möjligheter för att kunna stödja unga vuxna utan sysselsättning</i>	<i>6</i>
<i>Samordnade verksamheters utmaningar – hinder för att kunna stödja unga vuxna utan sysselsättning</i>	<i>8</i>
METOD.....	10
ANSATS	10
URVAL.....	10
DATAINSAMLINGSMETOD	11
INSTRUMENT	12
PROCEDUR	12
ANALYSMETOD.....	14
ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN.....	15
TILLFÖRLITLIGHET OCH GILTIGHET.....	16
METODDISKUSSION.....	17
RESULTAT OCH ANALYS	19
SAMARBETE OCH TILLGÄNGLIGHET	19
INDIVIDANPASSNING.....	20
AKTIVITETER	21
BEMÖTANDE	21
PERSONLIG UTVECKLING	22
SAMVERKAN MED ÖVRIGA AKTÖRER	23
DISKUSSION	25
FRAMTIDA STUDIER	27
REFERENSFÖRTECKNING.....	28

Introduktion

Inledning

Detta självständiga arbete befinner sig inom huvudområdet pedagogik. Arbetet kommer i den fortsatta framställningen även att benämnas som studien eller undersökningen. Dess problemområde berör upplevelser av samordnade verksamheter riktade till sysselsättningslösa unga vuxna, det vill säga unga vuxna som varken studerar eller arbetar. Det är nämligen en grupp som enligt Statens offentliga utredning (SOU 2013:74) har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Anledningarna till att situationen ser ut som sådan varierar, för individen är det inte sällan flera faktorer som påverkar. Utbildningsmisslyckanden, i form av ofullständiga betyg eller skolavhopp är några exempel på faktorer som medför en ökad risk för låg sysselsättningsgrad eller arbetslöshet i framtiden. Motsatsen till detta, att ha ett arbete, är något som gynnar individen i flera avseenden. Det underlättar bland annat struktureringen av vardagen, påverkar individens utveckling, välfärd samt sociala förankring och är inte minst en mycket viktig källa till ekonomisk trygghet.

Hos de unga vuxna som varken studerar eller arbetar finns ofta ett behov av hjälp från flera olika myndigheter och verksamheter, för att steget till fortsatta studier alternativt till ett arbete överhuvudtaget ska vara möjligt att ta. Fridolf (2004) menade att det här kan vara en källa till frustration hos individen som själv tvingas cirkulera mellan de olika myndigheterna för att där mötas av nya handläggare gång på gång. Författaren konstaterade därutöver att det finns brister i samarbetet mellan de olika professionerna och att det därigenom finns ett tydligt behov av samordning, myndigheter emellan.

Sveriges grannländer har ansträngt sig för att råda bot på detta genom att bilda samordnade verksamheter där flera myndigheter involverats i särskilda samarbeten. Till exempel har arbetsförmedlingen, försäkringskassan och socialtjänsten samlokaliseras under benämningen Ny Arbeids- og Velferdsforvaltning (NAV) i Norge. Alm-Andreassen (2008) påpekade att målet med denna verksamhet är en enhetlig och brukarinriktad förvaltning som erbjuder individen samordnade tjänster med koppling till arbetslivet. I Sverige används benämningen "en-dörr-in" på sådana samordnade verksamheter. Precis som namnet avslöjar är dessa så kallade en-dörrs-lösningar tänkta att underlätta för individen genom att erbjuda ett enda ställe där flera myndigheter finns representerade. Samtidigt är tanken att individen under detta besök ska erbjudas stöd med inblandning av så få handläggare som möjligt. Syftet med samordnade verksamheter är att de, steg för steg, genom olika aktiviteter eller insatser ska öka arbetslösas anställningsbarhet samt förbättra organiseringen av de myndigheter som är involverade (SOU 2010:04).

En verksamhet av detta slag har nyligen startats i en kommun i Mellansverige. Unga vuxnas upplevelser av hur denna specifika verksamhet har påverkat dem är det som arbetet avser beskriva. Verksamheten är en samordning mellan arbetsförmedlingen, socialtjänsten och kommunens arbetsmarknadsenhet och dess målgrupp är unga vuxna i åldern 16-25 år som varken studerar eller arbetar. För de som erhåller aktivitetsersättning från försäkringskassan är den övre åldersgränsen 29 år.

Samorganiseringen kan beskrivas så som en påverkansprocess på individnivå, då den syftar till att leda individen närmare en sysselsättning i form av studier eller arbete. Därutöver bidrar samordnade verksamheter till att motverka social exklusion, något som vidare behandlas i arbetets bakgrund. Sammantaget motiverar dessa faktorer problemområdets koppling till arbetets huvudområde pedagogik. Hittills har endast ett fåtal studier som beskriver de samordnade verksamheternas effekter för enskilda individer genomförts, vilket ytterligare motiverar genomförandet av denna studie (SKL, 2008).

Definitioner

Nedan definieras några begrepp som är betydelsefulla för läsaren att känna till.

Unga vuxna

Någon allmän definition av begreppet unga vuxna existerar inte. Individer i en ålder av 16-25 år är dock det som avses med begreppet unga vuxna i detta arbete.

Social inklusion och exklusion

Att socialt inkludera människor handlar om att förhindra att individer stöts ut från den sociala miljö där de lever sina vardagsliv. Att arbeta för social inklusion innefattar att genomföra ansträngningar i syfte att alla människor, oavsett behov, ska kunna delta i sociala gemenskaper. Motsatsen till detta begrepp är social exklusion, vilket innebär att hålla kvar en individ utanför eller att stöta ut någon som hittills har befunnit sig innanför (Madsen, 2006).

NEET

NEET är en förkortning av "Not in Employment, Education or Training" ett internationellt begrepp som i Sverige har några olika benämningar - unga utanför eller unga som varken studerar eller arbetar är några av dessa (SOU 2013:74).

Samordnad verksamhet

En samordnad verksamhet består av olika aktörer som tillsammans genomför sina verksamheter eller arbetsuppgifter, vilket förutsätter att gemensamma normer såväl som gemensamt utformade mål existerar (Fridolf, 2004). Den samordnade verksamheten som undersökts inom ramen för det självständiga arbetet innefattar arbetsförmedlingen, socialtjänsten och den aktuella kommunens arbetsmarknadsenhet. I arbetet benämns samordnade verksamheter även som samordningar eller samorganiseringar.

Disposition

Dispositionen syftar till att ge en översiktlig bild av det självständiga arbetet och dess olika avsnitt. Arbetets inledning ger en bakgrund till formuleringen av dess syfte och forskningsfrågor. Under rubriken definitioner beskrivs några centrala begrepp som är värdefulla för läsaren att känna till, då dessa är återkommande i arbetet. I bakgrunden presenteras tidigare forskning inom området, ett avsnitt som följs av metodkapitlet. I metodkapitlet presenteras tillvägagångssättet för insamlandet av den empiri som studiens resultatavsnitt bygger på. Ur vilken vetenskapsteoretisk ansats studien tar sin utgångspunkt redogörs för i metodkapitlet och där presenteras också val av datainsamlingsmetod, beskrivning av undersökningens urval samt instrument. I metodkapitlet beskrivs även undersökningens tillvägagångssätt, dess analysmetod, de etiska ställningstaganden som arbetets författare har tagit hänsyn till samt en redogörelse för hur undersökningens tillförlitlighet och giltighet har uppnåtts. I arbetets resultat- och analysavsnitt presenteras och tolkas den insamlade empirin, som sedan diskuteras i det avslutande avsnittet. Där presenteras även förslag på framtida studier inom området.

Syfte

Studiens syfte är att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst.

Syftet kan brytas ned i följande frågeställningar:

1. Vad berättar de unga vuxna om de bakomliggande orsakerna till att de är i behov av den samordnade verksamheten?
2. Vilka möjligheter upplever de unga vuxna att den samordnade verksamheten innebär för dem?
3. Hur upplever de unga vuxna att de påverkas av eventuella begränsningar inom den samordnade verksamheten?

Bakgrund

Problematiken kring unga vuxna som varken studerar eller arbetar

Av det inledande avsnittet framgick att det självständiga arbetet avser belysa upplevelser av samordnade verksamheter riktade till unga vuxna som varken studerar eller arbetar. I relation till detta är arbetslöshet ett exempel på en faktor som ofta sammankopplas med utsatthet och social exkludering. Upprepade misslyckanden eller hög frånvaro i skolan, låg socioekonomisk status, kaotiska livsförhållanden och skolavhopp är några exempel på bakomliggande orsaker som i förlängningen ökar risken för att en individ ska hamna i ett socialt utanförskap. Potentiella konsekvenser av ett sådant slags utanförskap är bland annat låg självkänsla, dålig självbild, brist på motivation samt låg strävan efter att vilja ta sig an saker och ting (Seddon, Hazenberg & Denny, 2012).

Synen på det ovan nämnda sambandet mellan arbetslöshet bland unga och social exkludering är dock något som varierar. Bland de individer som har ett arbete beskrev Hargie, O'Donnell och McMullan (2011) att den vanligaste uppfattningen är att de anser sig vara fullt ut inkluderade i samhället. Vidare framkom att de som dagligen arbetar med att stötta eller hjälpa arbetslösa unga anser att arbetslöshet och social exkludering är nära sammanlänkade. Bland unga arbetslösa synliggjordes däremot en annan uppfattning. Författarna beskrev att de arbetslösa som deltog i deras studie lever i ett socialt utsatt område där arbetslöshet inte uppfattas som något avvikande, på grund av att det är så pass vanligt förekommande. Dessa individer upplever därmed inte arbetslösheten i sig som något som orsakar social exkludering eller utanförskap. Istället anser de att följderna av arbetslöshet, så som ekonomiska problem, är något som riskerar att leda till social exkludering. Sociala relationer och umgänge med vänner beskrivs vara betydelsefullt för upplevelsen av delaktighet och även här görs en koppling till den ekonomiska situationen – möjligheten till att gå ut och roa sig med vänner är något som begränsas om man inte har någon inkomst. I Lidström (2009) framkom däremot åsikter om att det faktiskt är arbetslösheten i sig som utgör en avvikelse: "För flertalet är den nuvarande arbetslösheten en avvikelse från deras bild av sig själva och från normer om att individen själv styr sitt liv." (s. 83). Att arbetslöshet är en faktor som direkt eller indirekt kan kopplas till en känsla av utanförskap var något som tydliggjordes i de studier som presenterats ovan.

Vidare beskrev Seddon et al. (2012) den problematik som i olika omfattning ofta kretsar kring de individer som tillhör gruppen NEET (not in employment, education or training). Exempelvis har de unga vuxna ofta bakgrunder kantade av dysfunktionella och uppbrutna familjer, hemlöshet, beteendeproblematik och kriminalitet. Beskrivningen tyder på att det inte enbart är arbetslösheten eller bristen på sysselsättning i sig som bidrar till social exkludering. Det är en tolkning som motiverades av Thompson (2011) då han poängterade att enbart det faktum att placeras i kategorin NEET faktiskt kan påverka individen negativt. För de särskilt utsatta, däribland de som missbrukar eller de som är hemlösa, beskrevs alltför stort fokus på denna "status" riskera att innebära konsekvenser för prioriteringen av olika insatser. Dessa individer gynnas antagligen mer av att deras grundläggande behov prioriteras, framför att insatserna enbart fokuserar på att sysselsätta individerna genom studier eller arbete.

Hayward och Williams (2011) menade att låg självkänsla, dålig ekonomi och en känsla av hopplöshet är några exempel på gemensamma faktorer inom NEET, vilket ytterligare späder på den negativa skildringen av de individer som tillhör denna grupp. Däremot påpekades att det är fel att avfärda dessa individer genom att fastställa att det hos dem finns en ovilja eller brist på motivation och ambitioner till att sysselsätta sig. Tvärtom är det många gånger så att det finns en vilja och en önskan om att nå ett visst mål, men att individen saknar eller upplever sig sakna resurser för att nå dit. Detta är en bild som Lidström (2009) ytterligare belyste då hon redogjorde för att individers tidigare negativa erfarenheter från såväl utbildning som arbete ofta leder till tydliga insikter om vad de *inte* vill, vilket resulterar i att de utvecklar strategier för att undvika liknande utbildnings- eller arbetsmiljöer. Samtidigt tydliggjorde författaren något som kan anses utgöra en grundläggande del i denna problematik. För utöver att dessa individer ofta utvecklar tydliga strategier för att undvika vissa miljöer, har de samtidigt svårt att styra sin väg *till* något. Detta kan tolkas som ett ytterligare tecken på att de upplever sig ha otillräckliga resurser eller möjligheter att nå dit de egentligen vill och önskar. En verksamhet som erbjuder ett samordnat stöd kan förhoppningsvis underlätta individens situation genom att hjälpa honom eller henne att bygga upp dessa nödvändiga resurser.

Samorganiseringarna riktar sig till individer som på grund av medicinska, sociala eller andra skäl kan ha nedsatt arbetsförmåga för vissa yrken, men som trots detta är fullt anställningsbara till andra. Ofta kan det innebära en utmaning att kartlägga dessa individers behov på grund av att problematiken kring dem, så som framgått, kan vara komplicerad och varierande (SKL, 2008). Ett samarbete mellan de för individen aktuella myndigheterna kan dock tänkas underlätta denna behovskartläggning. Effekterna av sådana samorganiseringar beskrivs under rubriken som följer.

Samordnade verksamheters effekter – möjligheter för att kunna stödja unga vuxna utan sysselsättning

I relation till det som beskrivits ovan påpekade Thompson (2011) att det mest effektiva en individ kan göra för att skydda sig mot utanförskap är att skaffa sig ett arbete, varpå en bra och tillräckligt förberedande utbildning uppges vara den säkraste vägen individen kan ta för att nå dit. Vägen dit är inte alla gånger lätt, men med hjälp av ett välutformat stöd kan individens situation underlättas. Inledningsvis beskrevs samtidigt att den traditionella organiseringen av välfärdsverksamheter riskerar att fungera ineffektivt och medföra konsekvenser för den individ som är i behov av stöd från fler än en myndighet, på grund av att samarbetet mellan myndigheterna brister (Fridolf, 2004). Att individen själv tvingas styra dialogen däremellan på grund av motsägelsefulla besked är ett exempel på hur bristen på samsyn kan drabba individen negativt. Ett annat exempel är att det kan leda till onödiga väntetider, eller i värsta fall – att individens behov inte blir tillgodosedda överhuvudtaget. Detta har bland annat i flera europeiska länder resulterat i en samordning av insatser på lokal nivå i syfte att kunna stötta invånarna på bästa sätt (SKL, 2008).

I en rapport av Ditch och Roberts (2002) som beskriver olika arbetsmarknads- och välfärdsinsatser genomförda runt om i Europa belystes hur samlokaliseringen av myndigheter på olika sätt försöker undvika de negativa konsekvenser som den traditionella organiseringen, enligt beskrivningen ovan, riskerar att innebära för individen.

Bland annat framhölls att samorganiseringar, utöver att de innebär att individen endast behöver vända sig till ett ställe, dessutom ofta har fördelen att individen endast behöver ha kontakt med en eller ett fåtal handläggare. Allt detta kan för individen tänkas innebära en ökad trygghet och större tillförlitlighet – då färre personer är involverade i hans eller hennes situation. För att ytterligare påvisa de positiva effekterna av en samlokalisering följer ett exempel med en individ som fått stöd via ett "orientation centre", det vill säga en form av samorganisering:

He has already had two meetings there, and feels he has had a speedy reaction and a concrete response. It has been very important to him that both the social workers and the employment office are involved. If he had not been referred to the centre he would still be at home, 'thinking to himself that something should be done, but not knowing what' (Ditch & Roberts, 2002, p. 78).

Exemplet visar hur den samordnade verksamheten har påverkat och förändrat individens situation genom en snabb respons och ett effektivt arbetssätt.

En samorganisering är dessutom något som kan gynna såväl individen som verksamheten i sig. De verksamhetsmässiga vinsterna lyfts fram med anledning av att de även kan ha en positiv inverkan på den individ som är i behov av stöd och hjälp. Reducerade kostnader och mindre risk för onödigt dubbelarbete ges som exempel på några av de positiva effekterna på verksamhetsnivå. Dessa effekter kan även relateras till den enskilde individen, som dels ekonomiskt men även hälsomässigt sett förhoppningsvis vinner på en samordnad verksamhet. Ekonomiskt, genom att vägen ut till arbetsmarknaden underlättas av att stödet från myndigheterna effektiviseras. Den hälsomässiga vinsten utgörs bland annat av att individen slipper förflyttas mellan aktörer på både kommunal och statlig nivå där det lätt kan upplevas så som att ingen av dessa fullt ut vill ta på sig ansvaret för den enskilde. Detta är något som, framförallt psykiskt, kan antas vara påfrestande för individen (SKL, 2008).

Finn (2000) gav exempel på samverkande insatser som genomförts i såväl Storbritannien, som USA och Nederländerna och framhöll att den gemensamma nämnaren för de olika insatserna är att de strävar efter att alla invånare i arbetsför ålder som kan arbeta också ska göra det. Det lyftes fram att en förutsättning för detta är att individen erbjuds ett samordnat stöd från såväl arbetsförmedling, socialtjänst som samhällets övriga välfärdssystem. En lokal samorganisering gynnar den arbetssökande genom att öppna upp möjligheter för olika insatser, så som särskilt utformade program som exempelvis syftar till att effektivisera matchningen mellan arbetslösa och lokala arbetsgivare.

Det som på engelska benämns LAFOS eller Labour Force Service Center, är ytterligare ett exempel på en samorganisering som bland andra Finland har tagit fasta på och utvecklat varianter av. Duell, Grubb och Singh (2009) menade att det stöd som i första hand ges till arbetssökande genom lokala arbetsförmedlingar inte alltid är tillräckligt anpassat för dessa individer, bland annat med anledning av ökade krav på att individen själv ska ansvara över sitt jobbsökande. Författarna menade att samordnade verksamheter likt LAFOS, i motsats till detta, öppnar möjligheter för ett individanpassat stöd riktat till de som står långt ifrån en arbetsmarknadsetablering.

Samorganiseringar kan dessutom främja utvecklandet av betydelsefulla sociala relationer, det vill säga utvecklandet av individens sociala kapital. Utifrån de unga vuxnas perspektiv redogjorde Phillips (2010) för betydelsen av att individen har ett stabilt socialt sammanhang när denne på något sätt vill ta ett steg framåt i livet, vare sig det handlar om att hitta ett boende, att utbilda sig, eller att ta sig ur ett missbruk. I en sådan situation kan individen behöva söka stöd såväl innanför som utanför dennes sociala kontaktnät. Det är här som samordnade verksamheter kommer in i bilden. Dess personal kan nämligen fungera som en del av detta viktiga sociala kapital, för den individ som är i behov av stöd. Att de har någonstans att vända sig och någon att anförtro sig åt, utan att de riskerar att dömas, lyftes fram som en av samorganiseringarnas positiva effekter.

Samordnade verksamheters utmaningar – hinder för att kunna stödja unga vuxna utan sysselsättning

Hittills har behovet av de samorganiserade verksamheterna motiverats genom att dess effekter för målgruppen har påvisats. Även i denna form av verksamhet finns det dock risk att vissa hinder eller svårigheter uppstår. Bland annat är det värt att lyfta det som Löfström (2010) påpekat, nämligen att det är redan etablerade praktiker som möts för att bilda dessa samorganiseringar och att detta i sin tur innebär att vissa gränser trots allt existerar mellan de ordinarie verksamheterna. Utöver att de har olika kompetensområden har verksamheternas medarbetare dessutom olika regelverk, riktlinjer och normer att förhålla sig till. Utifrån detta har de antagligen bildat sig ett visst förhållningssätt som de tar med sig in i samorganiseringen. Om gränserna mellan de olika verksamheterna är fortsatt tydliga riskerar detta att medföra konsekvenser för verksamhetens målgrupp, vars situation denna samorganisation egentligen ska syfta till att förbättra och underlätta. I detta instämmer Finn (2000) som menade att det finns en risk att samverkansförsök av detta slag enbart blir till tids- och kostnadskrävande insatser utan nytta för de individer som faktiskt är i behov av stöd.

Flera av de så kallade en-dörrens-lösningarna etableras dessutom i projektform till en början. Enligt Johansson, Löfström och Ohlsson (2007) förekommer det att samverkansprojekt startas upp med mycket goda intentioner, i syfte att utveckla och förbättra det arbete som utförs för dess målgrupp, men att arbetet enbart stannar vid idéer på grund av att de inte visar sig fungera i praktiken kopplat till arbetet i de ordinarie verksamheterna. Det här är ett exempel som illustrerar hur problem med samorganiseringar på verksamhetsnivå, även kan ge negativa konsekvenser på individnivå. Ifall samverkansförsök inte implementeras på grund av att de inte visar sig fungera på lång sikt, är det framförallt dess målgrupp som drabbas, då de går miste om det förbättrade stöd som samordningen avsåg att bidra till. Det beskrevs därför vara av stor vikt att det sker ett samarbete mellan ordinarie verksamhet och samverkansprojektet ifråga, för att nya arbetssätt effektivt ska kunna etableras och senare även fungera i praktiken.

Tanken är att individen i och med samorganiseringen ska få möjlighet att etablera en trygg och stabil kontakt med myndigheterna genom att endast en eller ett fåtal handläggare sköter kontakterna med individen (Ditch & Roberts, 2002). Dock menade Yates och Payne (2007), som undersökt en samordnad verksamhet i England, att det förekommer fall där verksamhetsdeltagarna inte har haft ett enda personligt möte med någon handläggare.

Dessutom framhölls att det finns en risk att man inom samordningarna enbart fokuserar på sysselsättning, det vill säga att individen ska nå det författarna benämner som EET (in employment, education or training). De menar att sysselsättningsprioriteringen riskerar att drabba individen negativt:

...too-early focus on EET destinations without a period of trust-building between young person and adult worker, or without due attention first being paid to the 'soft-outcomes' that the young person considers important, was wholly counterproductive, often leading to mistrust, irritation, and withdrawal from contact by the young person (Yates & Payne, 2007, p. 341).

Att i alltför stor utsträckning fokusera på sysselsättning medför i sin tur ett åsidosättande av de så kallade mjuka värdena som är grundläggande för att individen överhuvudtaget ska kunna påbörja ett arbete. Att etablera trygghet, förtroende och pålitlighet är ett sätt att bygga upp dessa mjuka värden.

Detta betonades även av Phillips (2010) som menade att det finns faktorer som är minst lika betydelsefulla att prioritera för individens personliga framgång, som de faktorer vilka samorganiseringarna enligt citatet ovan ibland tycks fokusera på. Enligt författaren råder det ingen tvekan om att samorganiseringarnas sysselsättningsprioriteringar i form av utbildning, praktik och arbete gynnar individen i och med att de främjar personens möjligheter till social inklusion. Samtidigt uttalades ett behov av att utöka dessa kriterier eller prioriteringar till att även innefatta sådant som kan kopplas till "insidan av individen". Att stärka det *personliga* kapitalet genom att exempelvis fokusera på utveckling eller återuppbyggande av individens självkänsla kan vara en viktig grund: "This would indicate appreciation for the progress certain young people feel they have made rather than defining them by 'what they are not'." (Phillips, 2010, p. 502).

Även Ditch och Roberts (2002) ställde sig frågande till samordningarnas prioriteringar. De menar att fokus inom dessa verksamheter ibland tycks riktas mot kortsiktiga och lättillgängliga lösningar framför mer långsiktiga alternativ. Ett exempel på ett sådant alternativ är utbildning, något de menar kan vara mer fördelaktigt för individen sett ur ett längre tidsperspektiv. Enligt författarna är de anställningar som uppnås inom samordningarna ofta osäkra, dåligt betalda och av låg kvalitet. I och med detta menade de att samordningarnas insatser riskerar att få motsatt effekt, nämligen att de leder till fortsatt otrygghet och ytterligare marginalisering för målgruppen. Samtidigt är det viktigt att observera det som Seddon et al. (2012) framhöll, att det är vanligt att dessa individer har negativa erfarenheter av tidigare skolgång. Därmed kan någon form anställning eller praktik, vare sig den är på lång sikt eller ej, vara att föredra – särskilt om alternativet är att dessa individer förblir sysselsättningslösa på grund av att de inte ser utbildning som ett alternativ.

Metod

Ansats

Den undersökning som genomförs inom ramen för detta arbete antar ett kvalitativt perspektiv, då det som söks är förståelse för hur intervjupersonerna upplever sin situation eller sin omgivning. Att undersökningen antar ett kvalitativt perspektiv innebär enligt Hartman (2004) att dess författare genom tolkning ska försöka förstå och beskriva människors upplevelser av deras livsvärld, det vill säga det som gör individen till den han eller hon är. I relation till detta tar det självständiga arbetet sin utgångspunkt i fenomenologin, en vetenskapsfilosofi som anser att just *upplevelsen* är det enda vi med säkerhet kan yttra oss om (Allwood & Eriksson, 1999). Huruvida något existerar eller ej är inte av intresse ur ett fenomenologiskt perspektiv, snarare försöker en fenomenologiskt inriktad undersökning förmedla vad som visar sig och på vilket sätt detta visar sig är det som en fenomenologiskt inriktad undersökning främst ska försöka förmedla (Åsberg, 2001).

En förutsättning för det som visar sig är att det har någon att visa sig för. I relation till detta fokuserar fenomenologin just på *fenomen*, det vill säga saker så som de visar för någon. (Bengtsson, 2005). Individens personliga erfarenhet eller medvetenhet anses styra all kunskapsbildning: "Kunskap begränsas härigenom till subjektets direkta och omedelbara perceptuella erfarenheter, och all empirisk kunskap måste vara given i termer av, eller kunna återföras till, individers direkta och omedelbara sinnesintryck" (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 111). Den så kallade fenomenologiska reduktionen beskrivs nämligen innebära att bortse från det reellt existerande eller objektiva för att fullt ut fokusera på det subjektivt upplevda. Detta handlar däremot inte om att helt utesluta något, utan snarare om att sätta den tidigare kunskapen inom parentes (Husserl, 2004). Arbetets författare behöver därmed åsidosätta eventuella tidigare kunskaper, förutfattade meningar och antaganden kring såväl den samordnade verksamheten som dess målgrupp, med tanke på att det är intervjupersonernas utsagor som ska styra kunskapsbildningen. Intervjupersonerna kommer i den fortsatta framställningen även att benämnas som respondenter eller deltagare.

Undersökningens respondenter har det gemensamt att de deltar i och har erfarenhet av den samordnade verksamheten. I relation till detta skriver Hartman (2004) att ett grundantagande i en fenomenologiskt inriktad undersökning är att individer har något gemensamt i de fall där de har liknade erfarenheter. Trots att det kan förekomma en variation i utsagorna, så kan intervjupersonernas erfarenheter alltså sammanföras och antagandet om den gemensamma nämnaren ligger sedan till grund för förståelsen när den insamlade empirin senare ska tolkas.

Urval

Det självständiga arbetets syfte är att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. Arbetets undersökning ställer därmed krav på att utvalda respondenter, utifrån egen erfarenhet, bör kunna berätta om den verksamhet som studeras. Urvalet kan därmed beskrivas som teoretiskt eller strategiskt då det innefattar respondenter som faktiskt kan uttala sig om det ämne som undersöks (Tjora, 2012).

Ett strategiskt urval av detta slag beskrivs dessutom som något av en huvudregel inför en rekrytering av respondenter vid kvalitativt inriktade studier (Tjora, 2012). För att få chans att tillgå största möjliga informationsmängd behöver urvalet omfatta individer som kan och vill uttala sig om sin situation i relation till verksamheten, om hur denna samordning på olika sätt har påverkat dem.

Individer i en ålder av 16-25 år är som nämnt det som avses med begreppet unga vuxna i detta arbete, således är ålder ett annat kriterium för urvalet (Backman, 2008). Dock begränsas urvalet och det nämnda kriteriet till att avse personer över 18 år. Denna avgränsning är fastställd för att undvika det extraarbete som skulle komma att krävas i form av inhämtande av underskrifter från målsmän, något som är nödvändigt i de fall då intervjudeltagare är under 18 år och därmed inte är myndiga. Så som beskrivits riktar sig den undersökta verksamheten även till personer som erhåller aktivitetsersättning från försäkringskassan. För dessa individer är den samordnade verksamhetens övre åldersgräns 29 år istället för 25 år. På grund av att de som erhåller aktivitetsersättning från försäkringskassan är en särskild grupp, utom fokus för just denna undersökning, så har dock arbetets författare valt att avgränsa urvalet till deltagare som är max 25 år.

Utifrån ovan nämnda kriterier väljs åtta av den samordnade verksamhetens deltagare ut, dessa kommer sedan att bli tillfrågade om de är intresserade av att delta i undersökningen. För att uppnå en jämn könsfördelning, så att urvalet blir representativt ur ett genusperspektiv väljs fyra killar respektive fyra tjejer ut (Bell, 2006).

Datainsamlingsmetod

Studiens syfte är att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. Kvalitativa intervjuer förefaller vara en lämplig datainsamlingsmetod på grund av att det som i enlighet med studiens syfte söks är individens subjektiva upplevelser av ett fenomen. Således genomförs intervjuer med individer som deltar i den samordnade verksamheten (Kvale, 1997).

Valet av datainsamlingsmetod kan dessutom motiveras av att intervjuer i allmänhet ger förutsättningar för en djupare förståelse och en möjlighet att insamla information med kvaliteter som andra metoder, i form av exempelvis objektiva test eller observationer av beteenden, inte klarar av att ge. Intervjuer är dessutom en flexibel metod som går att anpassa till individuella situationer och eventualiteter. Metodvalet motiveras även av att det vid intervjuer finns möjlighet att upprepa eller omformulera frågor, i syfte att underlätta för respondenten under intervjun (Kerlinger & Lee, 2000).

Den kvalitativa intervjun utgörs av en form av samspel där kunskap skapas via en dialog. I denna dialog är det viktigt att arbetets författare uppmuntrar respondenternas personliga känslor och uttryck utan att intervjun för den sakens skull övergår i något som liknar ett terapeutiskt samtal (Kvale, 1997). En informell situation är det som för bästa resultat eftersträvas, samtidigt som ramen för intervjun måste vidhållas (Tjora, 2012). En viss struktur hjälper till att uppfylla kravet på att en tydlig ram för intervjun vidhålls, varpå valet föll på en halvstrukturerad intervjuform. I avsnittet som följer ges en utförligare beskrivning av såväl strukturering av intervjuerna som utformandet av intervjuguidens frågor.

Instrument

Baserat på undersökningens fenomenologiska utgångspunkt kan en mer öppen utformning av intervjuerna anses vara lämplig då en sådan utformning innebär att intervjupersonerna kan tala mer fritt om sina personliga upplevelser. En sådan slags utformning gör det dessutom möjligt för personen som intervjuar att reda ut eventuella missförstånd genom att förklara frågorna ytterligare eller genom att ställa följdfrågor (Kerlinger & Lee, 2000). Samtidigt är det viktigt att framhålla att en viss struktur är nödvändig för att syftet med studien ska vara möjligt att uppfylla, i annat fall riskerar undersökningen att enbart ge svar på öppet formulerade intervjufrågor som saknar tydlig koppling till studiens syfte och forskningsfrågor. Ett mer strukturerat upplägg av intervjuerna underlättar dessutom den efterföljande analysprocessen och ger samtidigt en tydligare ram för själva intervjusituationen. Detta kan bidra till en trygghet för såväl arbetets författare, som leder intervjun, som för respondenterna (Kvale, 1997). I relation till detta framhåller dessutom Tjora (2012) att respondenten troligen förväntar sig att besvara relativt konkreta frågor under intervjun, han eller hon är antagligen inte beredd på att berätta helt fritt om det för intervjun aktuella ämnet. Sammantaget motiveras valet av en halvstrukturerad intervjuform av ovanstående resonemang.

En intervju som konstrueras med hjälp av ett välutarbetat schema kan generera mycket användbar information, således kommer en intervjuguide att formuleras med frågor som tar utgångspunkt i arbetets tidigare nämnda syfte och forskningsfrågor (Yin, 2007). Intervjuguiden innefattar övergripande teman som innehåller ett antal intervjufrågor (se bilaga 2). Vid konstruerandet av intervjuguiden tas inspiration från trattekniken vilket bidrar till att skapa en god stämning vid intervjutillfällena, då frågorna ställs i en naturlig ordningsföljd (Hartman, 2004). Det inledande temat som innefattar öppningsfrågor följs av ett tema med frågor om respondentens situation och bakgrunden till att denne deltar i den aktuella verksamheten. Efterföljande teman innefattar frågor av mer specifik karaktär beträffande hur respondenten upplever att verksamheten har påverkat honom eller henne. Dessa frågor behandlar respondenternas upplevelser av verksamhetens för- och nackdelar. Frågorna berör upplevelser av hur individen har fått stöd och hjälp via verksamheten samt på vilket sätt detta stöd eventuellt har upplevts begränsats. Intervjuguiden innefattar till sist ett avslutande tema där respondenten ges möjlighet att berätta lite mer allmänt om hur deltagandet i den samordnade verksamheten har påverkat honom eller henne.

Procedur

Genomförandet av studien har inneburit en process bestående av tre faser: planerings-, insamlings- och analysfasen. Dessa tre faser innefattar moment som har varit nödvändiga att uppfylla för att undersökningen skulle uppnå högsta möjliga tillförlitlighet (Hartman, 2004). Denna uppsats behandlar påverkansprocesser på individnivå och belyser insatser riktade till unga vuxna som varken studerar eller arbetar, så kallade en-dörr-in lösningar. Bakgrunden till valet av undersökningsområde är att dess författare fick en förfrågan att inom ramen för det självständiga arbetet utföra en undersökning med koppling till en samordnad verksamhet i en kommun i Mellansverige. Efter att uppsatsens författare tackat ja till förfrågan från en av de verksamhetsansvariga och därutöver formulerat studiens problemområde fastställdes ett preliminärt syfte.

Därefter påbörjades arbetet med att söka relevant litteratur (Hartman, 2004). Sökningen inriktades på rapporter, avhandlingar, utredningar och framförallt vetenskapliga artiklar. Det sistnämnda med hjälp av sökmotorn ERIC via EBSCO. Sökningen avgränsades där genom angivelsen att artiklarna skulle vara granskade samt publicerade under de senaste fem åren. Exempel på några av de sökord som användes är "unemployment", "young adults", "social exklusion" och "education". Sökningarna genererade ett antal artiklar att göra ett urval bland, för att få fram användbar litteratur till arbetets inledande avsnitt. De artiklar som valdes ut användes sedan som källor till att finna ytterligare användbara artiklar inom det aktuella området.

Planeringsfasen påbörjades genom fastställande av undersökningens utgångspunkt. I samråd med den ansvarige medarbetaren som arbetets författare har haft kontakt med beslutades att undersökningen skulle anta ett individperspektiv och att den skulle belysa deltagares upplevelser av hur den aktuella verksamheten hade påverkat dem, ur olika avseenden. Baserat på detta föll valet på intervjuer som datainsamlingsmetod, så som beskrivet under metodavsnittet ovan. Därefter formulerades kriterier för val av respondenter. Den samordnade verksamhetens medarbetare blev tillfrågade att utifrån nämnda kriterier hjälpa till med detta urval, med anledning av att de dagligen är i kontakt med deltagarna. Det beslutades att de skulle ta den första kontakten med åtta presumtiva respondenter för att därefter återkomma till arbetets författare. Inför detta sändes skriftlig information samt ett följebrev (se bilaga 1) till en av verksamhetens medarbetare för att förtydliga såväl syftet med undersökningen som kriterierna för urvalet (Hartman, 2004).

För att undersökningen skulle kunna genomföras behövdes ett instrument, varpå en intervjuguide konstruerades. Intervjuguidens frågor formulerades med utgångspunkt ur studiens syfte och delades därefter in i specifika teman med stöd av de forskningsfrågor som utifrån syftet hade formulerats (Tjora, 2012). Baserat på studiens utformning och den tid som fanns att tillgå innan datainsamlingen fanns inget utrymme för att genomföra en pilotintervju. För att uppväga detta fick två verksamhetsansvariga möjlighet att ge sina synpunkter på intervjuguiden, med målet att frågornas relevans i förhållande till syftet skulle säkerställas samt för att se om någon viktig fråga i sammanhanget saknades (Bell, 2006). Dock hade de inga invändningar eller förslag på ändringar i intervjuguiden, varpå den användes i sin ursprungliga form.

Insamlingsfasen inleddes genom att utvalda respondenter kontaktades av arbetets författare för att avtala om tid och plats för kommande intervjuer. Därefter skickades påminnelser om detta via sms till respondenterna samma dag som intervjun skulle äga rum för att förebygga bortfall. I flera fall fick intervjuerna ombokas, på grund av att respondenterna inte infann sig av olika anledningar. Sex av totalt åtta intervjuer genomfördes så som planerat på ett lärocentrum i den aktuella kommunen. De resterande två genomfördes på telefon efter önskemål från intervjupersonerna. Vid intervjutillfället informerades samtliga respondenter om syftet med undersökningen samt deras uppgift däri med hänsyn till de etiska ställningstaganden som i arbetet efterföljs. De informerades om att deltagande i intervjun var helt frivilligt, att de hade rätt att delta i intervjun utan att svara på alla frågor och att de när som helst hade möjlighet att avbryta sin medverkan samt att de inte behövde svara ifall de upplevde någon fråga som känslig.

Intervjupersonerna informerades dessutom om att resultatet av samtliga intervjuer kommer att redovisas på ett sätt så att det inte går att urskilja vem som har svarat vad (Vetenskapsrådet, 2011).

Sju av intervjuerna spelades in med hjälp av en diktafon efter att respondenternas godkännande hade inhämtats. En respondent avböjde inspelning av intervjun, under den intervjun tog uppsatsens författare istället anteckningar. När samtliga intervjuer var genomförda startade transkriberingsarbetet, vilket innebar att de inspelade intervjuerna skrevs ut ordagrant (Hartman, 2004). De transkriberade intervjuerna var utgångspunkten för den process som sedan följde, analysfasen (Tjora, 2012).

Analysfasen inleddes med att de transkriberade intervjuerna kodades, vilket innebar att sammanfattande ord eller meningar som beskrev respondenternas uttalanden upprättades. När intervjumaterialet kodades och placerades i ett och samma dokument märktes de olika avsnitten med R1, R2, R3 och så vidare för att markera vilken respondent som sagt vad. De koder som upprättats sorterades och grupperades för att sedan bilda kategorier eller huvudteman för den insamlade empirin. I denna kategorisering studerade arbetets författare vad intervjupersonerna hade sagt för att sedan tolka vad som menats (Hartman, 2004). Dessa kategorier blev sedan till rubriker i uppsatsens resultatavsnitt där utvalda sammanfattande intervjuцитat varvades med kommenterande text, det vill säga tolkningar som arbetets författare har gjort av respondenternas uttalanden.

Analysmetod

Att arbetets läsare på ett smidigt sätt ska kunna delges kunskap inom det område som undersökts utan att de själva ska behöva gå igenom all data är ett av skälen till att den analysprocess som beskrivs nedan är av stor betydelse (Tjora, 2012). Syftet med det självständiga arbetet var att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. I analysprocessen var det i enlighet med studiens fenomenologiska utgångspunkt nödvändigt att hålla fast vid att det var respondenternas utsagor, det vill säga deras upplevelser och erfarenheter av fenomenet, som skulle förstås och tolkas i resultat- och analysavsnittet. Detta innebar att arbetets författare behövde åsidosätta eventuella förutfattade meningar om såväl verksamheten som dess deltagare för att i analysen av datamaterialet kunna tolka respondenternas utsagor förutsättningslöst (Allwood och Eriksson, 1999).

Dock framhåller Kvale (1997) att det är omöjligt att helt bortse från eventuella förutfattade meningar, däremot behöver dessa medvetandegöras. Genom att fokusera på det undersökta fenomenet så som det beskrivits av respondenterna med hjälp av noggrann genomläsning av de transkriberade intervjuerna, försökte arbetets författare åtminstone uppmärksamma förutfattade meningar för att på så vis undvika att påverkas av dessa. I den här studien kan analysen beskrivas som en induktiv process, vilket innebar att den utgick från den insamlade datan, det vill säga de transkriberade eller utskrivna intervjuerna. Den insamlade datan är utgångspunkten, till vilken redogörelsen av tidigare forskning inom området sedan kommer att kopplas i diskussionsavsnittet, i syfte att bidra med utökad kunskap inom det undersökta området (Tjora, 2012).

Kodning var analysprocessens första steg, vilket innebar upprättande av ord eller uttryck som sammanfattade avsnitt av de transkriberade intervjuerna. Allt eftersom var och en av intervjuerna behandlades upprättades nya koder (Tjora, 2012). Målet var att under denna process göra koderna så textnära som möjligt, dels för att få en god sammanfattning av intervjuerna och dels för att arbetets författare i enlighet med studiens fenomenologiska utgångspunkt skulle kunna förstå meningen i det som respondenten uttalat (Hartman, 2004).

I arbetet med kodningen behandlades all empiri medan arbetets författare i nästa steg, kategoriseringen, rensade ut sådant kodat material som inte var av relevans i förhållande till studiens syfte och forskningsfrågor. Det resterande materialet grupperades sedan efter dess innehåll, varpå följande kategorier bildades: *samarbete och tillgänglighet*, *individ Anpassning*, *aktiviteter*, *bemötande*, *personlig utveckling* och *samverkande aktörer*. Kategorierna kan beskrivas som generella etiketter som illustrerar betydelsefulla faktorer för det undersökta fenomenet, det vill säga upplevelser av hur samordnade verksamheter påverkar unga vuxna som varken studerar eller arbetar. Med hjälp av kategorierna strukturerades dessutom resultat- och analysavsnittet (Tjora, 2012).

Citaten i respektive kategori studerades och jämfördes därefter. Det som söktes var mönster, det vill säga såväl likheter som skillnader, i intervjupersonernas uttalanden. Citat som på ett sammanfattande vis illustrerade innehållet i respektive kategori valdes därefter ut. Dessa placerades sedan under resultat- och analysavsnittets olika rubriker där de varvades med kommenterande text för att redovisa hur arbetets författare tolkat respondenternas upplevelser (Patel & Davidson, 2011).

Etiska ställningstaganden

Bell (2006) presenterar några grundläggande etiska riktlinjer att förhålla sig till vid insamlandet av empiri till ett forskningsprojekt. En av de ansvariga medarbetarna inom den samordnade verksamheten tilldelades ett följebrev för vidarebefordring till intervjupersonerna. Via detta brev förmedlades information om undersökningens syfte samt om intervjupersonernas uppgift i densamma. Denna information upprepades sedan muntligen av arbetets författare vid intervjutillfället. Respondenterna informerades dessutom om att de själva hade rätt att bestämma om de ville medverka i undersökningen eller ej då deltagandet var helt frivilligt. I och med detta uppfyllde undersökningen *informationskravet*. Vidare informerades respondenterna bland annat om att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande. När utförlig information om undersökningens syfte samt om de villkor som gäller för undersökningens personerna i samband med en intervju på detta sätt har förmedlats och godkänts av respondenterna kan *samtyckeskravet* anses vara uppfyllt (Vetenskapsrådet, 2011).

I övrigt informerades också deltagarna om *konfidentialitetskravet*, vilket innebär att det varken ska gå att identifiera den verksamhet eller de personer som deltar i undersökningen genom de uppgifter och beskrivningar som presenteras i det självständiga arbetet. Intervjupersonernas namn är inte utskrivna i arbetet, detta för att säkerställa att de förblir anonyma för andra än arbetets författare. Detta krav var särskilt viktigt att uppfylla i och med att undersökningen genomförs på en mindre ort. Uppgifter om de personer som ingår i undersökningen förvaras enligt konfidentialitetskravet på ett säkert sätt så att obehöriga ej kan ta del av dessa.

Det ska nämligen genom detta krav i praktiken vara omöjligt för utomstående att kunna ta del av uppgifter av personlig karaktär. Trots att enskilda deltagare inte nämns vid namn, kan detaljerade uppgifter i ett självständigt arbete eller rapport möjliggöra att läsare lyckas identifiera deltagarna (Vetenskapsrådet, 2011). Detta är något som observerats och efterföljts av arbetets författare.

Det slutliga kravet, *nyttjandekravet*, uppfylls i och med att de personuppgifter som insamlades inte kommer att användas i annat än vetenskapligt syfte, med andra ord används dessa uppgifter endast inom ramen för arbetets ändamål (Vetenskapsrådet, 2011). Det följebrev som under denna rubrik nämnts presenteras även i sin helhet som en bilaga till arbetet (se bilaga 1).

Tillförlitlighet och giltighet

Den metod som efterföljts och det instrument som används i en studie av detta slag måste alltid kritiskt granskas. I det aktuella arbetet uppfylls detta i och med följande avsnitt som behandlar instrumentets och tillvägagångssättets reliabilitet och validitet. I kvalitativa undersökningar benämns dock reliabilitet som tillförlitlighet medan validitet benämns som giltighet (Tjora, 2012). När intervjufrågorna utformades kontrollerade arbetets författare att dessa kunde kopplas tillbaka till studiens syfte och forskningsfrågor. Vid utformningen av intervjuguiden kontrollerades därigenom instrumentets giltighet, genom att intervjufrågorna utformades så att de kunde mäta det som studien faktiskt ämnade mäta (Bell, 2006). Undersökningens giltighet kan även anses vara stärkt av valet av kvalitativa intervjuer som datainsamlingsmetod då det är en metod som är väl lämpad för målet med undersökningen, det vill säga att nå respondenternas subjektiva upplevelser av ett fenomen (Kvale, 1997).

För att nå en hög tillförlitlighet behöver det instrument som används för datainsamling vara neutralt och konsekvent vid upprepad användning (Denscombe, 2009). I denna undersökning uppfylldes det genom att instrumentet, intervjuguiden, formulerades med utgångspunkt ur studiens syfte utan förutfattade meningar om vad respondenten eventuellt skulle komma att svara. Dessutom har samma frågor ställts till samtliga respondenter, något som säkerställdes med hjälp av att intervjuguiden användes som stöd vid intervjutillfällena. Arbetets båda författare deltog vid samtliga intervjuer, där en av författarna ställde frågorna medan den andre antecknade och kontrollerade att alla frågor besvarades, något som ytterligare säkerställde att instrumentet var konsekvent och därigenom tillförlitligt. Särskilda omständigheter kan dock ha påverkat undersökningens resultat. Exempelvis kan respondenterna nyligen ha varit med om något inom verksamheten som de upplevt särskilt positivt eller negativt, vilket i sin tur kan ha påverkat svaren på intervjufrågorna. Det är dock omöjligt att säga om respondenternas svar faktiskt har påverkats av sådant samtidigt som denna eventuella påverkan kan anses vara oundviklig då det faktiskt är människor, och inte maskiner, som har deltagit i undersökningen (Bell, 2006).

En diktafon användes för att spela in sju av intervjuerna, något som möjliggjorde återgivandet av direkta citat från dessa inspelningar i resultat- och analysavsnittet. Därigenom når intervjupersonens röst tydligare fram till läsaren vilket ytterligare stärker undersökningens trovärdighet. När citat från intervjupersonerna skulle väljas ut för att sedan presenteras i resultatavsnittet koncentrerade sig arbetets författare på att välja ut citat som i största möjliga mån sammanfattade det som respondenterna faktiskt hade uttalat.

Författarna försökte därmed undvika att det som framkommit i tidigare forskning inom området skulle styra detta urval. Sammantaget stärkte detta undersökningens tillförlitlighet (Tjora, 2012). Vidare hade respondenterna samma förutsättningar utifrån de kriterier som inför undersökningen fastställdes, vilka tidigare har presenterats under rubriken urval. Detta bidrar till att undersökningen skulle ge samma resultat vid upprepat genomförande, vilket är ett krav för att en undersökning ska ha hög tillförlitlighet (Bell, 2006).

Metoddiskussion

Så som tidigare nämnts torde en öppen utformning av intervjuerna, där respondenterna fritt kan berätta om sina upplevelser, vara att föredra då det är respondenternas subjektiva utsagor som fullt ut ska styra kunskapsbildningen enligt ett fenomenologiskt perspektiv (Allwood & Eriksson, 1999). Valet av halvstrukturerade intervjuer ansågs ändå motiverat då intervjuerna krävde en viss inramning och struktur, dels för att underlätta för respondenten och dels för att säkerställa att undersökningen verkligen svarade mot det självständiga arbetets syfte (Kvale, 1997).

Att vissa respondenter var mer fåordiga än andra var något som påverkade utfallet av intervjuerna, då upplevelserna av hur den samordande verksamheten har påverkat just dessa individer blev mindre utförligt beskrivna. Även om Kvale (1997) framhåller att den perfekta intervjupersonen är den värtalige och kunnige som livligt berättar om sin livssituation så menar han samtidigt att detta inte är någon garanti för att intervjupersonen ifråga kan ge den mest värdefulla skildringen av det ämne som undersöks. Till detta hör att social fobi eller en känsla av obehag inför nya situationer och möten med nya människor utgjorde en begränsning för flera av respondenterna, vilket samtidigt kan berätta något om orsaken till att de befinner sig i den samordande verksamheten och vad som därigenom påverkar dem. Användandet av en halvstrukturerad intervjuform där uppsatsens författare hade möjlighet att stödja respondenterna genom att förtydliga och ge följdfrågor underlättade dock denna begränsning.

Vid val av respondenter inför att en undersökning ska genomföras finns alltid en risk för skevhet eller bias, det vill säga en risk att urvalet blir snedfördelat, vilket i sin tur kan påverka undersökningens resultat som riskerar att bli missvisande (Bell, 2006). För att undvika detta togs som nämnts hänsyn till vissa kriterier inför denna undersökning (se urvalsavsnittet ovan). Inför urvalet behövde dock arbetets författare ta hjälp av medarbetare inom den undersökta verksamheten, vilket medför att det finns en risk att de individer som valdes ut exempelvis kan vara de som det av olika anledningar har gått särskilt bra för inom verksamheten. Samtidigt kan denna risk anses oundviklig med tanke på det som Bell (2006) framhåller, nämligen att man i en mindre undersökning av detta slag helt enkelt kan få vända sig till de respondenter som finns att tillgå och som kan tänka sig att delta.

Ett av kriterierna för urvalet var att respondenterna skulle vara mellan 18-25 år. Den undersökta verksamheten riktar sig däremot till arbetslösa unga vuxna mellan 16-25 år. För de som erhåller aktivitetsersättning från försäkringskassan är den övre åldersgränsen 29 år. Arbetets författare kan inte se att undersökningen har påverkats av att inte ha omfattat deltagare mellan 25-29 år då detta, som nämnts, är en särskild grupp inom verksamheten, utanför ramen för just denna undersökning.

Valet att inte inkludera ungdomar mellan 16-18 år i undersökningen kan däremot ha påverkat utfallet av densamma. Dock var åldersfördelningen bland de intervjupersoner som deltog jämn, således finns det ingen anledning att förutsätta att utfallet hade blivit annorlunda om undersökningen även hade omfattat deltagare i åldrarna 16-18 år.

Vidare deltog arbetets båda författare vid samtliga intervjuer för att undvika skevhet beträffande resultatet. En av författarna ställde frågorna vid samtliga intervjutillfällen, för att säkerställa att dessa presenterades på samma sätt inför var och en av respondenterna. Den andre författaren antecknade stödord vid samtliga intervjuer samtidigt som denne kontrollerade att alla frågorna i intervjuguiden täcktes av (Bell, 2006). I huvudsak ställdes samma frågor till varje respondent i enlighet med intervjuens halvstrukturerade utformning (se bilaga 2). De följdfrågor som ställdes varierade däremot från intervju till intervju, dock upplevde arbetets författare att detta var en förutsättning för att kunna komplettera svaren och för att få dessa tillräckligt uttömmande.

Den ursprungliga tanken var att samtliga intervjuer skulle spelas in och utföras på plats, på ett lärcentrum i den aktuella kommunen. Dock upptäcktes i samband med planeringen av undersökningen att det i vissa fall var svårt att avtala om tid och plats för intervjuerna samt att det förekom att vissa av respondenterna inte dök upp på avtalad tid. Med anledning av detta genomfördes två av intervjuerna via telefon, efter önskemål från respondenterna. Arbetets författare upplever dock inte att dessa intervjuer på något sätt har varit mindre detaljrika eller utförliga i jämförelse med de övriga, bland annat på grund av att ingen större hänsyn har tagits till kroppsspråk och liknande. Det är framförallt respondenternas redogörelser för deras upplevelser som har varit i fokus (Kvale & Brinkmann, 2009).

En av respondenterna avböjde att intervjun skulle spelas in. Det upplevdes dock vara värdefullt att intervjun genomfördes trots detta, varpå noggranna anteckningar fördes under intervjutillfället. På grund av att det finns en risk att respondenten därigenom inte har citerats korrekt så kommer inga citat från denna intervju att redovisas i uppsatsens resultatavsnitt (Tjora, 2012). Citat från den deltagare som benämns som R4 i resultatavsnittet uteblir därmed.

Resultat och analys

Det självständiga arbetes syfte var att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. I avsnittet som följer presenteras och tolkas den insamlade empirin i förhållande till studiens syfte och forskningsfrågor. Avsnittets har strukturerats med rubriker i form av de kategorier som framkom i analysen och de presenterar ett antal betydelsefulla faktorer för det beskrivna fenomenet. Citat från de genomförda intervjuerna återges i sin ursprungliga form och respondenterna benämns i samband med dessa som R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7 och R8. Text som placerats inom parantes är till för att förtydliga citaten. Tecknen [...] markerar att vissa ord eller meningar har uteslutits ur citat, utan ett dess innebörd för den sakens skull har förändrats. Tecknen ... visar att respondenten gjort en paus. Den undersökta verksamheten benämns i enlighet med konfidentialitetskravet som X. Namn på verksamheter som är knutna till den ort där undersökningen genomförts har av samma anledning utelämnats (se avsnittet om etiska ställningstaganden). Två av verksamhetens medarbetare har under intervjuerna nämnts vid namn, i avsnittet nedan benämns de som A och B.

Samarbete och tillgänglighet

Respondenternas upplevelser av hur de tidigare slussades runt mellan olika myndigheter och verksamheter var något som tydliggjorde behovet av ett samarbete mellan olika aktörer i form av en samordnad verksamhet likt X.

Innan jag blev inskriven i X då hade jag ju själv kontakt med dom olika (myndigheterna) liksom och dom hade inte kontakt med varann (R1).

Man slussas runt mellan olika, från försäkringskassan till dit och dit och dit och dit [...] man känner sig som en boll i ett flipperspel, som flög omkring. (R7).

det har varit lite bökgigt och hoppigt och krångligt. [...] papper hit och papper dit och man ska gå från ett ställe till ett annat [...] dom har kastat runt mig lite hit och dit och inte vetat vart dom ska sätta mig [...] (R6).

Dessa beskrivningar gav uttryck för att det tidigare funnits brister i samarbetet mellan olika myndigheter och verksamheter. Intrycket är dock att en förändring skett i och med respondenternas deltagande i X.

man bokar in möten och sen kan man säga att "jag ska träffa A då, kan jag springa in till dig samtidigt?" "Ja men gör det, om jag sitter där så är det bara att komma in" (R7).

de samarbetar, det är ju liksom sån öppen kontakt mellan alla på den arbetsplatsen, så jag har liksom kunnat gått och frågat arbetsförmedlingshandläggaren om frågor som rör liksom mitt bidrag från socialtjänsten [...] (R2).

det är mycket enklare nu att samlas allihop på en och samma plats och... allting går snabbare och fungerar bättre (R6).

där (på X) sitter ju alla samlade, från socialtjänsten och arbetsförmedlingen och kommunen då, så är det någonting så är det bara att gå in på kontoret bredvid. Så det är väldigt smidigt på det viset också (R5).

Intervjupersonerna gav uttryck för att deltagandet i X har underlättat deras situation, främst på det sättet att de nu endast behöver vända sig till ett ställe där flera verksamheter finns samlade.

Individanpassning

Intervjupersonerna har det gemensamt att de varken studerade eller arbetade när de kom i kontakt med den samordnade verksamheten. Den gemensamma nämnaren är således deltagandet i verksamheten X medan deras "bagage", som en av respondenterna uttryckte det, är något som varierar. Följande citat illustrerar hur arbetet inom X har anpassats efter deltagarnas behov, de beskriver att de exempelvis har fått möjlighet att utifrån sin personliga problematik arbeta i en lugnare takt.

jag lider av social fobi, så jag kan inte bara gå in och jobba. [...] i X arbetar man mer på sig själv än att liksom kasta sig ut i arbetsmarknaden på en gång [...] så det var mindre stressande och pressande (R3).

nu när jag har gått hos A så har jag fått smälta allt, och tagit det lite lugnare. Gjort det lite mer på mina egna villkor (R3).

Det står att jag står på kö för KBT, det står att jag har haft depressioner, social fobi, käkar medicin, har problem att passa tider, problem med nya miljöer och människor. [...] Och det använder ju dem [personalen på X] som underlag för att kunna [...] stötta mig liksom (R1).

Jag själv har ju ADHD [...] och då är det väldigt skönt att gå till nån (syftar på medarbetare inom X) som respekterar det man säger och som verkligen tar sig tid att lyssna på vad man tycker och tänker (R8).

Jag hoppade av min linje och så kom jag in på IV och hade praktik och den misskötte jag väl ganska mycket... [...] dom (personalen på X) tittade på, ja vad har du för behov liksom. Och det är ingen som brytt sig om det innan [...] (R7).

Respondenterna gav därmed uttryck för att personalen inom X har ett arbetssätt där de tar hänsyn till enskilda individers behov. Samtidigt uttryckte två av respondenterna att de känt en viss press eller stress över att de inte mått så pass bra som de själva upplevt att de skulle ha behövt, för att klara av att delta i den samordnade verksamhetens olika insatser.

hon (A) ville egentligen ha ut mig på jobb, men [...] jaa, det är inte lat jag pratar om utan det är prestation och stress jag pratar om när jag menar att det blir ett för högt tryck (R3).

Vi körde igång ganska ordentligt på en gång [...] jag var jättemotiverad. Det kändes som "Å, shit, ska jag få göra det här, vad roligt!" [...] Men jag kom inte iväg. Jag orkade inte, jag kom försent, missade flera dagar (R1).

jag tyckte att "jamen ni kommer ju med förslag NU, jag måste ju skärpa mig nu, jag måste bli bra nu, nu liksom" (R1).

Trots att dessa respondenter gav uttryck för att de inte varit tillräckligt väl förberedda för verksamhetens aktiviteter vid det tillfälle då dessa erbjöds, så är intrycket att X arbetsätt överlag har varit individanpassat.

Aktiviteter

Flera av respondenterna har vid tiden för intervjuerna påbörjat ungdomsanställningar medan andra befinner sig i planeringsstadiet inför en eventuell ungdomsanställning. Samtliga respondenter har därutöver erfarenheter av att ha deltagit i andra aktiviteter inom X, så som enskild coachning och gruppaktiviteter.

jag håller mig undan, eller vad man ska säga. Jag jobbar mest med mig själv tillsammans med A [...] Jag vet att hon har frågat om jag skulle följa med på såna här studiebesök [...] men jag tackar alltid nej (R3).

det yrke som jag har som jag anser som idealyrket [...] jag är inte redo liksom att prova det än. Och därför så är det bättre att jag hittar någonting mindre, någonting lättare för att jag ska kunna bygga upp det här och bli säkrare i mig själv (R2).

vi har tittat på vad som skulle passa mig bäst då, och just nu är det nånting (en arbetsplats) där det är lite lugnare [...] enligt min mall har vi väl gått, hur jag funkar (R3).

Intrycket av deras beskrivningar är att verksamhetens aktiviteter har anpassats och utformats efter den enskilde individens behov och intressen, genom att de själva har valt om de vill delta i aktiviteterna eller inte samt att arbetstakten har anpassats. Två av respondenterna gav dock uttryck för en viss osäkerhet inför vad som kommer att hända dem framöver, dels efter ungdomsanställningarnas avslut dels när åldersgränsen för deltagandet i verksamheten passerat.

när jag blir 25 då, då får jag ju klara mig själv åsså blir det om igen. Typ blir samma visa igen, men man får ta det som det kommer å lite sådär. Ja som, som innan (R1).

alltså jag hängde inte med riktigt heller, men hon (A) menade att jag är i sista processen nu i hennes program genom att det sista man ska göra är att hitta en praktikplats (R3).

Den osäkerhet som uttrycktes var främst kopplad till tiden efter aktiviteternas avslut, överlag gav dock respondenternas upplevelser intryck av att aktiviteterna har varit tydligt utformade efter den enskilde deltagarens intressen.

Bemötande

Positiva upplevelser av bemötandet inom X var något av det som framkom allra tydligast i intervjuerna. Följande citat illustrerar deltagarnas upplevelser av bemötandet inom X.

dom (personalen på X) stöttar ju väldigt mycket också. Visar intresse och engagemang. [...] dom är lätta att ha att göra med och lätta att prata med också (R5).

man känner verkligen att dom vill hjälpa när man pratar med dom. [...] Det känns som seriöst (R6).

Intrycket är att det goda bemötandet inom X har varit mycket betydelsefullt för deltagarna. Vidare jämförde några respondenter sina erfarenheter av bemötandet inom verksamheten X med sina erfarenheter av bemötandet i tidigare myndighetskontakter.

Helt annat än bemötandet på alla andra ställen jag har varit. [...] Och jag vart glad efter mötet... det är första gången jag har blivit glad efter ett möte på sex månader (R7).

då blir man riktigt frustrerad, besviken, arg, ledsen för att hela liksom månadsinkomsten [...] stod och föll med att man litade på en arbetsförmedlare (syftar på hur situationen såg ut tidigare). [...] de (X) har, ja de har full koll. Det känns tryggt, jag kan lita på vad de säger (R1).

På arbetsförmedlingen annars [...] det är en väldigt onödig stress som jag inte klarade av då och som jag inte mår bra av. Och den har jag verkligen sluppet genom X (R2).

Denna jämförelse visar att det goda bemötandet inom X har påverkat deltagarna positivt. Personalens positiva bemötande kan dessutom ha bidragit till deltagarnas upplevda trygghet och främjat deras fortsatta utveckling inom X.

Personlig utveckling

Genom sitt deltagande i X upplevde respondenterna att de har utvecklats på olika sätt, bland annat upplevde de sig ha blivit starkare, tryggare och mer motiverade.

jag vet inte hur det där funkar överhuvudtaget men på X känns det som om vi sitter på botten, men vi kan vara glada i alla fall, så, för vi är på väg uppåt (R1).

jag har liksom blivit starkare på nå vis [...] och hade det varit jag till exempel idag, som då, ja då hade jag inte ens gått hit (till intervjun) idag (R8).

såna här saker som har varit orosmoment [...] har de hjälpt mig med [...] så har jag liksom kunnat vara lugn. [...] det som A liksom lyckades med var ju [...] att få mig att reda ut dem här tankarna [...] så att jag blev tryggare [...] (R2).

Därmed är intrycket att deltagandet i verksamheten har främjat individernas personliga utveckling. Vidare beskrev flera av respondenterna att de inledningsvis hade låga förväntningar på vad deltagandet i X skulle leda till. Att deras förväntningar däremot har överträffats, illustreras av följande citat.

Det var inga förväntningar, jag tänkte bara nej... och sen var jag så glad att jag var tårögd när jag gick därifrån för äntligen kändes det som, ja men det här är precis vad jag har behövt för att inte gå under helt (R7).

det jag vart mest förvånad över [...] är att [...] jag har inte varit så öppen mot någon person tidigare när det gäller mig själv och att arbeta på mig själv. [...] jag var lite misstänksam till en början [...] men det vart jag förvånad över att det var ju bättre än jag trodde (R3).

Intrycket är därmed att respondenterna har utvecklats och att deltagandet i X har förändrat deras situation, då de uttrycker en försiktig optimism om framtiden.

Samverkan med övriga aktörer

Huvudsakligen uttryckte intervjupersonerna att de hade en mycket positiv upplevelse av verksamheten och dess insatser överlag. Två av respondenterna beskrev dock att vissa oklarheter uppstått beträffande avtal mellan X och övriga parter.

de (personalen på X) visste ju inte riktigt vad det var som gällde för dom, hur dom skulle göra (beträffande avtal inför ungdomsanställning) [...] så blev hon (ansvarig medarbetare) sjuk och då fanns det ingen annan som ju kunde liksom göra det under tiden (R2).

Jag skulle ha börjat i måndags (talar om ungdomsanställning) men då sa facket nej. Så då måste dom (X) ordna med det först (R7).

Intrycket är att dessa upplevda förseningar har drabbat de deltagare som var redo att påbörja ungdomsanställningarna. Däremot har intervjupersonerna inte uttryckt att något specifikt har saknats inom den samordnade verksamheten. Deras beskrivningar av övriga myndighets- och verksamhetskontakter tyder dock på att det kan finnas ett behov av att involvera fler aktörer i samordningen.

försäkringskassan har jag ju som jag måste skicka in papper om aktivitetsersättning till. Men då är dom så snäll på X att dom hjälper mig att berätta vad jag ska fylla i och så, jag får inte bara ett papper i handen och så vet jag inte vad jag ska göra med det [...] (R7).

dom (X) begärde skriftligt ett utlåtande av min läkare (inom psykiatrin) på vad jag har för problem, liksom hur det ser ut. Och då, ja då vart jag inkallad till honom och hade typ ett möte och gick igenom typ punkt för punkt vad de begärde att få reda på (R1).

Dom (X) har ändå gett mig råd att [...] ta tag i det (talar om social fobi) på egen hand [...] Men jag skulle aldrig hinna, alltså den här perioden när jag går hos A är snart slut och om jag hade gjort en remiss när jag började hos henne så hade jag inte fått hjälp ändå förrän om tre till sex månader [...] (R3).

Ja alltså jag går ju hos arbetspsykolog för att dom ska skraddarsy, om man säger så då, ett litet arbete till mig då (R8).

Dessa utsagor visar att intervjupersonerna även har kontakt med myndigheter och verksamheter utanför X. Intrycket är därmed att en involvering av fler aktörer inom den samordnade verksamheten skulle kunna underlätta deltagarnas situation ytterligare.

Sammanfattning

I avsnittet ovan presenterades en beskrivning och tolkning av deltagarnas upplevelser av hur den samordnade verksamheten X har påverkat dem, i enlighet med studiens syfte. Avslutningsvis sammanfattas här resultatet av studien i relation till de tre forskningsfrågor som formulerats utifrån syftet. *Vad berättade de unga vuxna om de bakomliggande orsakerna till att de är i behov av den samordnade verksamheten?* Respondenternas beskrivningar vittnade om personlig problematik av såväl psykisk som social karaktär samt problematik relaterad till tidigare skolgång. Detta utgör exempel på orsaker till att intervjupersonerna är i behov av den samordnade verksamhetens insatser.

Vidare gav respondenternas beskrivningar intryck av att X har utformat och anpassat sitt arbetssätt efter deltagarnas personliga problematik. *Vilka möjligheter upplevde de unga vuxna att den samordnade verksamheten inneburit för dem?* Respondenternas upplevelser gav intryck av att samordningen i sig samt samarbetet däri, mellan myndigheter och kommunal verksamhet, har inneburit att deras situation har underlättats. Bland annat har personalens positiva bemötande och de individanpassade aktiviteterna bidragit till att deltagarna har utvecklats personligen. De uttryckte att de har blivit starkare, tryggare, mer motiverade samt att de ser mer positivt på framtiden. Sammantaget tyder detta på att deltagandet i verksamheten X på olika sätt har öppnat möjligheter för respondenterna.

Hur upplevde de unga vuxna att de påverkats av eventuella begränsningar inom den samordnade verksamheten? Medan några av respondenterna upplevde att arbetet inför ungdomsanställningarna inom X har försenats till följd av vissa oklarheter beträffande avtal mellan olika aktörer, upplevde andra respondenter att arbetet inför ungdomsanställningarna till viss del har påskyndats. Samtidigt uttryckte några respondenter en ovisshet inför anställningarnas avslut. Deras berättelser gav dessutom intryck av att det möjligen finns ett behov av att involvera fler verksamheter i samordningen, något som kan ses som ett möjligt utvecklingsområde för verksamheten snarare än en brist.

Diskussion

Syftet med det självständiga arbetet är att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. I det följande avsnittet diskuteras resultatet av studien i relation till den tidigare presenterade forskningen.

Enligt Finn (2000) och Johansson et al. (2007) finns det en risk att samorganiseringsprojekt enbart blir till kostsamma försök, som trots att de startats upp med mycket goda intentioner, till sist rinner ut i sanden på grund av att implementeringen misslyckas. Det är bland annat av den anledningen viktigt att här lyfta fram deltagarnas upplevelser av den samordnade verksamhetens effekter – för att se hur samordningen på olika sätt påverkat dem och därmed om denna insats kan anses vara motiverad. Genom studien, där intervjuer med några av den samordnade verksamhetens deltagare genomförts, förmedlas en mycket positiv upplevelse av hur verksamheten och dess insatser har påverkat dem överlag.

Det tycks inte råda någon tvekan om att det finns ett behov av en samordnad verksamhet för unga vuxna utan sysselsättning. Till att börja med är enbart arbetslöshet i sig något som kan innebära en känsla av utanförskap (Hargie et al., 2011). Seddon et al. (2012) talar om att skolavhopp, tidigare misslyckanden i skolan och beteendeproblematik är exempel på sådant som kan orsaka ett socialt utanförskap. Dessa bakomliggande faktorer är även återkommande i det självständiga arbetets undersökning där respondenterna, i relation till studiens första forskningsfråga, bland annat talar om problematik kopplad till tidigare skolgång samt problem av psykisk såväl som social karaktär. En samordnad verksamhet som fångar upp och ger stöd till de redan socialt utsatta unga vuxna kan mot bakgrund av detta anses vara väl motiverad.

Duell et al. (2009) lyfter i relation till detta att de resurser som i regel erbjuds arbetssökande många gånger är otillräckligt anpassade för dem, som likt respondenterna i denna studie, är i behov av extra stöd. Däremot tycks samordnade verksamheter kunna erbjuda en lösning på detta problem. Studien visar nämligen, för att knyta an till den andra forskningsfrågan, att X har ett arbetssätt som är väl anpassat till den enskilda individens bakgrund, behov samt personliga problematik. I relation till detta beskriver Hayward och Williams (2011) samt Lidström (2009) att de unga vuxnas behov av stöd sällan handlar om brist på ambitioner eller vilja att sysselsätta sig, tvärtom är de ofta säkra på vad de vill och kanske framförallt vad de inte vill. Detta överensstämmer med vad som framkommer i studien då vissa intervjupersoner uttrycker ett tydligt mål om vad de vill beträffande yrkesval medan andra, även om de är osäkra på vad de vill, trots allt ger uttryck för *att de vill* sysselsätta sig.

När det gäller just sysselsättningsdelen, så är matchningen mellan arbetslösa och lokala arbetsgivare ett exempel på något som kan underlättas genom att olika resurser samlas i en enhetlig verksamhet (Finn, 2000). Arbetet som bedrivs inom dessa verksamheter utmärker sig vidare genom dess individfokusering och effektivitet (Ditch & Roberts, 2002; SKL, 2008). Det som framkommer i studien, och som bidrar till att besvara den andra forskningsfrågan, tyder på att även X kan tillskriva sig detta då samtliga respondenter har påbörjat alternativt planerar att påbörja en ungdomsanställning som utformas efter individens behov och intressen såväl som utifrån den aktuella kommunens arbetsmarknad.

I relation till den tredje forskningsfrågan så uttrycker dock några respondenter en viss osäkerhet inför framtiden, beträffande vad som kommer att hända när tiden för ungdomsanställningen löper ut alternativt när de passerat åldersgränsen för deltagandet i X. Även om intervjupersonerna i allmänhet uttrycker att de, till följd av deltagandet i verksamheten, känner sig mer hoppfulla inför framtiden så skulle den ovisshet några av respondenterna ger uttryck för kunna förebyggas av X genom en tydligare förmedlad plan för tiden efter ungdomsanställningarna.

Utöver samordningarnas fördelar finns även vissa risker, Ditch och Roberts (2002) samt Yates och Payne (2007) lyfter några av dessa. Bland annat kan det finnas en tendens att inom samordningarna främst fokusera på att individen ska nå en sysselsättning, något som medför att de grundläggande mjuka värdena riskerar att glömmas bort eller åsidosättas. Beträffande detta framhåller såväl Phillips (2010) som Thompson (2011) att prioriteringar av kortsiktiga sysselsättningar kan vara missgynnande för de individer som inte har ett tillräckligt utvecklat personligt kapital. Studien visar dock ett exempel på det motsatta, att X faktiskt har prioriterat utvecklande av individens mjuka värden. Respondenterna uttrycker exempelvis att de genom deltagandet i den samordnade verksamheten har blivit starkare och tryggare, vilket tyder på att X har främjat individernas personliga utveckling. Deltagandet har med andra ord har inneburit olika möjligheter för dessa individer, för att relatera till forskningsfråga två. Upplevelserna av personalens positiva bemötande kan möjligtvis vara en bidragande faktor till detta. Studien visar dessutom att de olika aktiviteterna inom X i allmänhet utgår från den enskilde individens personliga behov, i enlighet med det som framkommer i SKL:s (2008) rapport. Trots att några respondenter, kopplat till studiens tredje forskningsfråga, upplever att arbetet ibland har gått lite för fort, då de personligen inte har varit redo för de aktiviteter som verksamheten erbjuder, så är intrycket att personalen inom X har varit flexibla och lyckats anpassa situationen efter individens aktuella förutsättningar.

Studien visar att respondenterna i allmänhet är mycket nöjda med sitt deltagande i X och framställningen i resultatavsnittet ovan visar hur detta på olika sätt har påverkat och förändrat individernas situation i positiv bemärkelse. Angående den tredje forskningsfrågan ger inte respondenterna något tydligt uttryck för att de upplever några brister i verksamheten. Samarbetet med aktörer utanför den samordnade verksamheten har dock påverkat några respondenter i det avseendet att starten på vissa av ungdomsanställningarna har försenats. I relation till detta bör det nämnas att verksamheten X är relativt nystartad, varpå en förklaring skulle kunna vara att det vid tiden för de första ungdomsanställningarna ännu inte hade etablerats några tydliga rutiner för avtal och samverkan med övriga aktörer. Samtidigt anger Löfström (2010) att det är just sådant som är viktigt att ta hänsyn till och arbeta med när myndigheter och verksamheter samorganiserar, annars finns det en risk att de gränser som trots allt existerar mellan myndigheter emellan förblir. Det kan i sin tur innebära att de individer som faktiskt är i behov av ett enhetligt stöd istället blir de som drabbas negativt.

Studien visar att organiseringen inom X definitivt underlättar för deltagarna, på det sättet att de erbjuds en enda dörr in till en verksamhet där nödvändiga resurser från olika myndigheter finns samlade.

För att återigen knyta an till den andra forskningsfrågan beskriver respondenterna hur personalens samarbete och tillgänglighet har underlättat deras myndighetskontakter avsevärt i jämförelse med hur de tidigare cirkulerat mellan olika myndigheter och verksamheter. Alm-Andreassen (2008) såväl som Ditch och Roberts (2002) poängterar att fördelarna med samordningen är de motverkar just detta, genom att myndigheterna bildar en gemensam enhet vilket samtidigt gör det möjligt för individen att ha en nära kontakt med ett fåtal handläggare. Samtidigt har flera av intervjupersonerna kontakt med andra myndigheter och verksamheter, utanför X, så som försäkringskassan, psykiatri och sjukvården i övrigt. Möjligtvis skulle en större involvering av sådana verksamheter inom X kunna underlätta deltagarnas situation ytterligare då de ger uttryck för att dessa kontakter, vilka de i dagsläget själva sköter utanför verksamheten X, ofta är komplicerade och tidskrävande.

Framtida studier

Studiens syfte var att söka förståelse för och beskriva hur unga vuxna som varken studerar eller arbetar upplever att de påverkas av en samordnad verksamhet som består av en kommuns arbetsmarknadsenhet, arbetsförmedling och socialtjänst. Undersökningen har utgått från ett individperspektiv då fokus har varit att beskriva deltagarnas upplevelser av samordningen. Detta har bland annat varit intressant av den anledningen att det råder brist på studier som belyser just samordningarnas effekter för enskilda individer. Den aktuella studien visade att samtliga respondenter hade påbörjat eller skulle påbörja olika former av tidsbegränsade anställningar. Det skulle därmed vara av intresse att få reda på hur deltagarnas möjligheter till sysselsättning har påverkats på längre sikt, bland annat med tanke på att några av respondenterna uttryckte att de kände en viss osäkerhet inför framtiden. Då verksamheten X är relativt nystartad skulle det även vara angeläget att i framtiden upprepa studien på nyinskrivna individer, för att jämföra ifall de upplever samordningens påverkan annorlunda än vad deltagarna i denna studie gjort.

Ur ett samhällsperspektiv skulle det även vara intressant att beskriva de socioekonomiska effekterna av samordnade verksamheter. Samhällets kostnader för en individ i behov av stöd som inte tar del av samordnade insatser skulle med fördel kunna jämföras med kostnader för en person med liknande behov som erhåller dessa insatser. Hur påverkas den individ som ingår i en samordnad verksamhet i förhållande till en individ som inte tar del av sådana insatser? Och har samordningarna några socioekonomiska effekter? Detta skulle vara av intresse att undersöka. Det mest intressanta ur en beteendevetares synvinkel torde vara vilka sociala och psykiska konsekvenser det ena eller det andra alternativet innebär.

Referensförteckning

- Alm-Andreassen, T. (2008). *Organisering for helhetlig tjenesteyting – organisatoriske valg og variasjon i lokale NAV-kontor*. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet.
- Allwood, C.M., & Erikson, M.G. (red.) (1999). *Vetenskapsteori för psykologi och andra samhällsvetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Alvesson, M., & Skoldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. (2., [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Backman, J. (2008). *Rapporter och uppsatser*. (2., uppdaterade [och utök.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. (4. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bengtsson, J. (red.) (2005). *Med livsvärlden som grund: bidrag till utvecklandet av en livsvärldsfenomenologisk ansats i pedagogisk forskning*. (2., rev. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Ditch, J., & Roberts, E. (2002). *Integrated approaches to active welfare and employment policies*. Luxemburg: Office for official publications of the European Communities.
- Duell, N., Grubb, D., & Singh, S. (2009). *Activation Policies in Finland* (OECD Social, Employment and Migration Working Papers, no 98). Paris: OECD.
- Finn, D. (2000). Welfare to work: the local dimension. *Journal of European Social Policy*, 10(1), 43-57.
- Fridolf, M. (2004). *Samordning – nya möjligheter inom välfärdsområdet. En skrift om samordning utifrån ett individperspektiv mellan arbetsförmedling, försäkringskassa, kommun och landsting*. Stockholm: Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet.
- Hayward, G., & Williams, R. (2011). Joining the big society: am I bothered? *London Review of Education*, 9(2), 175–189.
- Hargie, O., O'Donnell, A., & McMullan, C. (2011). Constructions of social exclusion among young people from interface areas of Northern Ireland. *Youth & Society*, 43(3), 873–899.
- Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Husserl, E. (2004). *Idéer till en ren fenomenologi och fenomenologisk filosofi*. Stockholm: Thales.
- Johansson, S., Löfström, M., & Ohlsson, Ö. (2007). Separation or integration? A dilemma when organizing development projects. *International Journal of Project Management*, 25(5), 457-464.
- Kerlinger, F.N., & Lee, H.B. (2000). *Foundations of behavioral research*. (4th ed.) Fort Worth, TX: Harcourt College Publishers.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lidström, L. (2009). *En resa med osäkra mål: unga vuxnas övergångar från skola till arbete i ett biografiskt perspektiv* (avhandling för doktorexamen, Umeå universitet, 2009).
- Löfström, M. (2010). *Samverkan och gränser: studier av samverkansprojekt i offentlig sektor* (avhandling för doktorexamen, Göteborgs universitet, 2010).

- Madsen, B. (2006). *Socialpedagogik: integration och inklusion i det moderna samhället*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Phillips, R.F. (2010). Initiatives to support disadvantaged young people: enhancing social capital and acknowledging personal capital. *Journal of Youth Studies*, 13(4), 489-504.
- Seddon, F., Hazenberg, R., & Denny, S. (2012). Effects of an employment enhancement programme on participant NEETs. *Journal of Youth Studies*, 16(4), 503-520.
- SKL (2008). *En-dörr-in: En gemensam ingång för arbetssökande*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.
- SOU 2010:04. *One-stop shops i Europa - samordning av sociala och arbetsmarknadspolitiska åtgärder utifrån ett organisations- och arbetsmarknadspolitiskt perspektiv: Underlagsrapport till den Parlamentariska socialförsäkringsutredningen*. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2013:74. *Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan: Slutbetänkande av Utredningen om unga som varken arbetar eller studerar*. Stockholm: Fritzes.
- Thompson, R. (2011). Individualization and social exclusion: the case of young people not in education, employment or training. *Oxford Review of Education*, 37(6), 785-802.
- Tjora, A. (2012). *Från nyfikenhet till systematisk kunskap - kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Yates, S., & Payne, M. (2007). Not so NEET? A critique of the use of 'NEET' in setting targets for interventions with young people. *Journal of Youth Studies*, 9(3), 329-344.
- Yin, R.K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Åsberg, R. (2001). *Ontologi, epistemologi och metodologi: en kritisk genomgång av vissa grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och ansatser*. (Rev. uppl.) Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet.

Följebrev

Det här är en inbjudan till att delta i en intervju, som är en del av ett självständigt arbete i kursen Pedagogik C. Vi som genomför intervjun heter Jessica Pålsson och Helena Andersson och vi läser Beteendevetenskapsprogrammet vid Mittuniversitetet i Härnösand. Totalt kommer vi att genomföra åtta intervjuer och dessa ska sedan ingå som ett underlag i det självständiga arbetet där vi vill undersöka upplevelser av verksamheten X. För att få reda på detta behöver vi intervjua personer som har erfarenhet av denna verksamhet. Vi skulle därför bli mycket glada om Du ville hjälpa oss med det!

Intervjun kommer att innefatta frågor beträffande hur Du upplever X verksamhet, på vilket sätt Du har fått stöd genom X och liknande. Du som deltar ska veta att Ditt deltagande i intervjun är helt frivilligt. Du har rätt att delta i intervjun utan att svara på alla frågor och Du har även rätt att avbryta din medverkan, när som helst. Om Du upplever någon fråga som känslig, eller om Du helt enkelt inte vill besvara frågan så behöver du självklart inte göra det. Intervjun sker under överenskommen tid och beräknas ta mellan 30-60 minuter. Resultatet av samtliga intervjuer kommer att redovisas på ett sätt så att det inte går att urskilja vem som har svarat vad. Varken Ditt namn eller övriga personuppgifter kommer att skrivas ut.

Vi kommer att kontakta Dig för att bestämma tid och plats för intervjun. Om Du har några frågor kring ditt deltagande får Du gärna kontakta någon av oss – Jessica eller Helena, eller vår lärare som handleder oss i uppsatsen, Lena Randevåg.

Med vänlig hälsning Jessica Pålsson & Helena Andersson

Jessica Pålsson
jepa1107@student.miun.se
Telefon: 070-260 87 33

Helena Andersson
hean1107@student.miun.se
Telefon: 070-639 18 58

Handledare: Lena Randevåg
Lena.Randevag@miun.se
Telefon: 0611-860 28

Intervjuguide

A) Öppningsfrågor

Inledande uppvärmningsfrågor av mer allmän karaktär. Dessa frågor berör bland annat respondentens ålder, tid för deltagande i verksamheten X och liknande.

B) Tidigare erfarenheter och upplevelser – bakgrund till deltagande i verksamheten X

- Berätta om hur Din situation såg ut när Du tog/fick kontakt med verksamheten X – beträffande sysselsättning?
- Vad upplever Du vara orsaken/orsakerna till att Du deltar i verksamheten X?
- Berätta om hur Dina tidigare kontakter med myndigheter har sett ut?
- Hur upplevde Du denna kontakt?

C) Upplevelser av verksamhetens möjligheter

- Berätta om vad Du vill att Ditt deltagande i verksamheten X ska leda till?
- Om Du deltar i någon specifik aktivitet via verksamheten X – vad upplever Du att den innebär för dig?
- Hur upplever Du att kontakten med/Ditt deltagande i verksamheten X har fungerat?
- Upplever Du att kontakten med verksamheten X har gjort någon skillnad för Din situation?
- Hur tänker Du om Din situation idag och framåt beträffande studier och arbete?

D) Upplevelser av verksamhetens svårigheter eller hinder

- Stämmer deltagandet i verksamheten X överens med det du hade förväntat dig att det skulle innebära?
- Upplever Du att det är något i kontakten med verksamheten X som har fungerat mindre bra?
- Upplever Du att det är något i verksamheten X som saknas, som skulle kunna underlätta Din situation ytterligare?

E) Avslutning

- Avslutningsvis, är det något utöver det vi hittills har talat om, som Du hade förväntat Dig att vi skulle fråga om idag?

Följdfrågor att ställa vid behov, för att utveckla respondentens svar: På vilket sätt? Varför? Kan du ge ett exempel?

